

diruta bello, incolis fere vacua, ab episcopatu nomen tantum civitatis retinens. 1596

Ut ad institutum redeam, Spalato ante turcicum bellum Salonæ turris, prope ejusdem nominis amnem, in veteris urbis ruinis sita, Saxique arx, quæ inexpugnabilis habebatur, parebant; quibus ab hostibus occupatis, Spalatenſium agrorum termini valde imminuti, atque ad duo tantum paſſuum millia redacti ſunt. Quinque a Spalato paſſuum millibus ad ſeptemtrionem Cliffa aſurgit, Boſſinæ & Croatia munimentum; ex qua ad eas provincias invadendas aditus patet, ad bellum alendum tunc opportunior, quod, Strigonio anno ſuperiore capto, nutare haud parum Cæſareanorum fortuna videbatur; militum fervore tepefacto, imminutis copiis, Itolorum flore, quod Germanorum inſolentiam conquererentur, dilapſo; in Dacia tumultu, Sigismundo abſente, a Stephano Battoreo, cui Joannes Samoſius, magnus Sarmatiæ ſcriba, favebat, concitato. Quapropter cum inter Rodulphum ac Mehemetem de concordia agitari variis rumoribus ferretur, timendum erat, ne belli pondus in ſubjectos Reipublicæ, quorum plerique iis, quæ ad Cliffam geſta erant, interfueraſſent, incumberet. At Spalatenſium animi Cliffæ ſucceſſu ingenti ſpe, novandarumque rerum deſiderio incendebantur; ac Nicolaus Marulus, civitatis orator, qui tunc Venetiis erat, privatim ac publice de finibus patriæ proferendis ſermones ferebat. Salonæ ac Saxi arces annona vacuas, ſubſidiis impervias vix per paucos dies prohiberi poſſe, quin brevi in Uſcochorum manus concederent. Eadem a Jacobo Tartalea proponebantur. Verum hæc ut in ſpeciem utilia, nec difficilia factu, ita tanti exiſtimanda non erant, ut inde publica quies in periculum adduceretur. Haud dubiis interim argumentis Clementem eorum omnium, quæ ad Cliffam acciderant, conſcium non modo, ſed fauctorem auctoremque extitiſſe cognitum eſt: Anconæ ſulphurei pulveris cadis aliquot aliisſque belli apparatibus celoces, quæ in Illyricum trajicerent, oneratas; præfecti Anconitani juſſu malos velaque navigiis reliquis adempta, ne de iis, quæ fierent, rumor diſſiparetur. Quæ omnia ab eo fieri ſatis conſtabat, ut Rempublicam ad arma cum Turcis conferenda vel utilitate alliceret, vel neceſſitate compelleret. Maurus legatus in provinciam profeſtus, cuſto-

*Clemens  
Pontifex  
Illyricos  
tumultus  
fovet.*